

Motion till riksdagen 2009/10:Ub568

av Yvonne Andersson och Finn Bengtsson (kd, m)

Översyn av forskning på området integrativ medicin

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om översyn av forskningen på området integrativ medicin.

Motivering

Högsta möjliga tillstånd av hälsa är en mänsklig rättighet. Det slås fast i ”ekosoc”-delen av FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna. WHO:s definition av hälsa är följande, hälsa är inte bara frånvaro av sjukdom och eller handikapp, utan ett tillstånd av fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande.

Hälsa och välbefinnande hos befolkningen utgör en viktig resurs i ett land. Ohälsa och illabefinnande är idag en bister verklighet. Vägen till hälsa och välbefinnande förutsätter en gemensam värdegrund (etos) och fokus på salutogenes, alltså det som skapar hälsa. Vårt svenska sjukvårdssystem bygger av tradition på ett patogenetiskt perspektiv, alltså vad som skapar sjukdom. Det naturvetenskapliga paradigmet dominerar, vilket innebär att ett reduktionistiskt, begränsande synsätt har fått råda som riskerar exkludera andra kunskaper och erfarenheter som kan skapa hälsa.

De höga ohälsotalen och det utbredda illabefinnandet, även om en förbättring skett de senaste åren, visar på att något måste göras åt dessa problem som uppkommit. De traditionella folkhälsostategierna mot alkohol, tobak, droger och sexuellt överförbara sjukdomar svarar inte heller upp mot dessa problem. Inte heller sjukvårdssystemet kan leverera hälsa, eftersom det är inriktat på att bota sjukdom eller lindra sjukdomssymptom. Det finns inte heller någon korrelation mellan kostnader för sjukvård och en befolknings hälsa.

Fel! Okänt namn på

Forskningsinriktning

För att på sikt inte bara bekämpa sjukdom utan också skapa hälsa – som är en politisk skyldighet och en mänsklig rättighet – krävs nya strategier och nytt tänkande kring forskning som kan befrämja ett integrativt, inkluderande förhållningssätt med större fokus på individens egen önskan att vilja vidmakthålla respektive återfå sin hälsa. Ur ett individperspektiv måste den enskilda människan ses som en kompetent aktör i ett ömsesidigt respektfullt förhållande, mellan vårdgivare och vårdtagare/patient. Idag råder ett top-down-perspektiv där patienten intar den underordnade platsen i ett hierarkiskt vårdsystem. Den upplevda vanmakten kan sägas spegla det höga antalet anmälningar till landstingens patientnämnder som handlar om bemötandeproblematik inom sjukvården.

Hälsa och ”empowerment” (bemyndigande – dvs. ansvarsöverförande) hör samman. Att kunna påverka, vara delaktig och se sig själv i ett sammanhang som ger mål och mening är grundläggande salutogena faktorer, alltså hälsoskapande och hälsobringande. Folkhälsoforskaren professor Aron Antonovski har formulerat att en ”känsla av sammanhang och upplevelse av meningsfullhet” är de faktorer som starkast bidrar till en enskild individs hälsa, och därmed också för en hel befolknings hälsa. Att bli en jämbördig aktör med ”redskap” att kunna påverka utgör alltså en viktig förutsättning för den enskildas välbefinnande och hälsa, och i sin tur påverkar detta vårdgivarna att bli lyhörda för de enskilda människornas behov och önskemål. Det skapar en efterlängtat effektivitet i vårdsystemen. Detta nya synsätt bör därför skyndsamt utvärderas med objektiva metoder.

Vi har tidigare motionerat om en översyn av forskningen på området integrativ medicin i syfte att få ett bättre underlag för vad som inom ramen för denna verksamhet kan vara möjligt att sedermera kunna utnyttja inom hälso- och sjukvården. Utskottet avslog emellertid dessa yrkanden med motiveringen att man inte förordade en översyn av forskningen om integrativ medicin. Man påtalade att forskning om folkhälsa och hälsoprevention stöddes av bl.a. Vetenskapsrådet och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS), samt att en stor utvärdering av svensk folkhälsoforskning utfördes av FAS år 2004 och att ett särskilt centrum för integrativ medicin numer finns vid Karolinska Institutet.

Vi finner dock inte detta motiv för avslag av våra tidigare motioner godtagbart: området med integrativ medicin är ständigt under utveckling och mycket nytt har tillkommit och annat fallit bort sedan år 2004; det centrum för integrativ medicin som hänvisas till av utskottet är inte liktydigt med den inventering vi önskar se utförd inventeringen kan inte ses som en tvingande uppgift för denna enhet att huvudsakligen syssla med. Vi motionerar därför igen med önskemål om en riktad översyn av hela forskningens utveckling på området integrativ medicin, och att ansvaret primärt ska ligga under regeringen snarare än en enskild forskningsenhet på området.

Förslag till översyn

Den skisserade salutogena principen ovan innebär ett vetenskapligt nytänkande som, om det utvärderas på korrekt sätt, sedan kan komma att med efterföljande politiska åtgärder ge bättre hälsa i ett individperspektiv och bättre folkhälsa i ett samhällsperspektiv.

Ett med "skolmedicinen" integrativt förhållningssätt till annan och ny kunskap om vad som är hälsobringande och ger välbefinnande behöver granskas inför en adekvat metodologisk utveckling utanför vad den gängse naturvetenskapliga forskningen idag kan erbjuda. Förslag till sådana nya principer för att förutsättningslöst studera begreppet "integrativ medicin" finns, och behöver nu utvärderas innan det kan läras ut i syfte att skapa en effektiv och fungerande vård och möta de krav som finns i det 21:a århundradet. Ett sådant inkluderande, integrativt förhållningssätt kan bli en brygga mellan å ena sidan den klassiska medicinens ansvarsområde och å andra sidan andra hälsobringande och vällustskapande läror och metoder utanför detta ansvarsområde. Därför förordar vi nu återigen en översyn för att bedöma möjligheterna för en introduktion av nya metodologiska koncept med riktade forskningsinsatser som objektivt kan belysa konceptet med "integrativ medicin". Det bör ske inför ställningstagande till möjliga applikationer i framtidens hälso- och sjukvård i vårt land, liksom i andra länder. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 5 oktober 2009

Yvonne Andersson (kd)

Finn Bengtsson (m)